

EN LEVANDE LANDSBYGD

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraternas landsbygdspolitiska program 2026

En inledning

Landsbygd är ett vitt begrepp. Från landets karga fjällandskap i norr till bördiga jordbrukslandskap i söder finns det olika typer av bygder som i vardagligt tal omnämns som landsbygd. Förutsättningarna och behoven skiljer sig ofta åt mellan dessa bygder samtidigt som det finns uppenbara gemensamma nämnare. Det finns sådan landsbygd som avståndsmässigt ligger förhållandevis nära centralorter med allt vad det innebär i form av arbetstillfällen, handel, kultur och samhällsservice. Det finns också utpräglad glesbygd där avstånden till närmaste större ort och den service som erbjuds där är gigantiska. Vi Sverigedemokrater förstår skillnaderna i dessa bygders olika förutsättningar. Vi ser också att det i vissa fall finns ett behov av differentierade politiska åtgärder, som alla syftar till att stärka förutsättningarna att leva och verka i landets alla delar. För att bättre utreda hur olika politiska beslut påverkar olika delar av landet, framför allt gles- och landsbygden ser vi att det behövs en lagmässig reglering vars syfte är att utvärdera hur beslut som fattas av riksdagen kommer att påverka olika delar av landet och medborgare och företag som verkar där. Detta är något som sedan många år tillämpats av Norge, ett land känt för sin levande och välmående landsbygd. Exempel på förutsättningar att analysera är om ett visst beslut påverkar en särskild bransch, om antalet arbetstillfällen riskerar minska eller om tillgången på service och tjänster påverkas. Det kommer aldrig gå att undvika att beslut träffar olika beroende på en rad förutsättningar men det viktiga är att säkerställa att effektiva kompensatoriska åtgärder kan sättas in i god tid. Vidare behöver man få bättre kunskap om hur den aggregerade effekten av beslut slår mot olika delar av landet, det är sällan ett enskilt beslut, utan konsekvenserna kommer gradvis av ett antal beslut som bit för bit påverkar olika delar av landet på olika sätt.

Sverigedemokraternas vision är att de svenska landsbygderna ska vara trygga, erbjuda ett gott liv och goda förutsättningar att leva och verka i. Vi tror på bygder med en stark samhällsgemenskap där vårt gemensamma kulturarv utgör ett kitt människor emellan. Vi anser att välfärd, samhällsservice och infrastruktur måste vara så god att den ingjuter framtidstro hos landsbygdens människor. Vidare måste landsbygdens entreprenörer och företagare känna samhällets stöd och tacksamhet för de omistliga värden de skapar.

Vår målsättning är att, genom förståelse för de skiftande förutsättningarna och politiska förslag som möter de faktiska behoven, bli landsbygdens och småkommunernas starkaste röst, från norr till söder, från kust till inland.

Det goda samhället – gemenskap, hemkänsla och självbestämmande

De svenska landsbygderna ska vara platser präglade av ett starkt civilsamhälle, ett levande kulturarv, gemenskap och en stark hemkänsla.

Alla delar av Sverige behövs och det ska gå att få ihop vardagspusslet oavsett i vilken del av landet man är med och bidrar. Det är viktigt att landsbygdens invånare känner att de kan påverka såväl samhällets utformning av de gemensamma offentliga rummen som det kulturella utbudet, kommunal eller regional service och det lokala föreningslivet.

Regioner och kommuner med stora delar lands- eller glesbygd behöver få en stärkt ekonomi för att kunna tillhandahålla en servicenivå som gör att vanliga människor får ihop vardagen, allt från att hämta och lämna på förskolan till en fungerande hemtjänst eller rimliga avstånd till sjukhus.

Vi förespråkar en ökad frihet för boende på landsbygden. Detta kan avse exempelvis regler för bygglov och avlopp. För de som vill driva företag på landsbygden vill vi förenkla tillståndsprocesser, det ska vara lätt att göra rätt och företagsamhet ska uppmuntras.

Landsbygden ska också vara en trygg plats att bo på, vid olyckor eller brott ska räddningstjänst, polis och ambulans finnas tillgängliga inom rimliga avstånd.

En större del av de enorma värden som skapas i de svenska landsbygderna måste stanna eller återföras till den berörda regionen eller kommunen som ett led i att stärka dessa bygders förutsättningar till välmående och utveckling. Detta gäller inte minst vid storskaligt naturresursuttag så som gruvdrift, vattenkraft och vindkraftsparker. Detta skulle kompensera för det faktum att industrin idag ofta är mindre personalintensiv än förr och skatteintäkterna som tillfaller kommunerna därmed lägre trots att industriproduktionen är omfattande.

Våra förslag för barn, unga och kultur

- Barnomsorg på rimligt avstånd är avgörande för att få vardagen att fungera, inte minst ur ett barnperspektiv. Kommuner som behöver ha små kostsamma enheter för att tillgodose barnomsorg i hela kommunen ska kunna få stöd för detta.
- Skolan är en viktig knypunkt i många byar och när den stängs dör en del av bygden, därför vill vi stoppa nedläggningen av byaskolor och ge kommunerna statligt stöd till grundskolor med få elever och ge utökade möjligheter till fjärrundervisning av vissa ämnen.
- Idag är det endast tvingande för kommunerna att ge barn i grundskolan skolskjuts, vi tycker att även gymnasieungdomarnas transport till skolan ska vara en kommunal angelägenhet. Därför ska skolskjuts med den kommunalt upphandlade skoltrafiken gälla även för gymnasieelever.
- För de gymnasieelever som behöver bo på internat för att kunna fullfölja sin gymnasieutbildning behöver inackorderingsbidraget täcka en skäligare del av kostnaden än det gör idag.
- För ungdomar på landsbygden är kollektivtrafiken sällan ett fungerande alternativ efter skoltid, men ungdomar har rätt till en meningsfull fritid oavsett var i landet de bor. Därför tycker vi att A-traktorer ska få färdas i 45 km/h. När detta införs ska regelverket harmoniseras med lätt personbil.
- För många föreningar på landsbygden är kostnader för att delta i olika evenemang stora på grund av långa resor, därför vill vi stärka stödet till föreningar med barn- och ungdomsverksamhet i glesbygd för att kompensera kostnader för resor till tävlingar och turneringar.
- Bygdegårdarna och andra gemensamhetslokaler är viktiga samlingsplatser för kulturevenemang, föreningsliv och social samvaro på landsbygden, att dessa kan underhållas och finnas kvar är en viktig faktor landsbygden. Vi vill se stärkta bidrag till byalag och motsvarande som tar ansvar för dessa byggnader.
- Vi vill öka stödet till läns museerna samt till bevarande av landets unika kulturmiljöer, som i många fall ligger i landsbygd och glesbygd.

Våra förslag för ekonomi och samhällsplanering

- Implementera en lagstiftning efter norsk modell som säkerställer att konsekvenser av politiska beslut utreds för framför allt lands- och glesbygd i syfte att snabbt få till stånd effektiva kompensatoriska åtgärder för att säkerställa att eventuellt negativa konsekvenser kan hanteras förebyggande och därmed inte realiseras.
- Strandskyddet idag är anpassat efter behoven i storstäderna, det är fel. Vi vill reformera och modernisera strandskyddsreglerna så att kommunerna ges ett större inflytande över besluten än vad som är fallet idag. Sverige har oändligt många vackra sjöar och vattendrag där vi tycker att fler kan få bygga och bo.
- Regionalisera eller kommunalisera fastighetsskatten för industri- och elproduktionsfastigheter så att en större del av de vinster som genereras kommer lokalsamhället till gagn.
- På många håll i Sverige har hastighetsbegränsningarna sänkts till följd av uteblivet underhåll, det är orimligt. Vägarna ska lagas och där det är möjligt ska hastighetsgränserna återställas för att korta res- och transporttider för boende och företag på landsbygden.
- Infrastruktursatsningar som motverkar behovet att sänka hastighetsbegränsningarna i de delar där avstånden är som längst ska vara prioriterade.
- Lokala och regionala flygplatser är viktiga både för företag, besöksnäring och boende, därför vill vi överväga ett statligt ansvar för (flera?) av dessa.

Våra förslag för arbetsliv och samhällsservice

- På landet behöver man ha bil, ofta en bil per vuxen för att tillvaron ska fungera. Därför kommer vi även fortsättningsvis verka för rimliga drivmedelspriser, en utbyggd laddinfrastruktur och för att reseavdraget är på en nivå som gör det lönsamt att arbeta.
- Det statliga stödet till serviceställen på landsbygden ska fortlöpande ses över och stärkas vid behov och de statliga bolag som nyttjar dessa som serviceställen ska inte ta ut oskäliga kostnader för detta.
- Försämringen av såväl postservice som kontanthantering på landsbygden ska motverkas.
- Vi vill se riktade insatser för stärkt bredbands- och mobiltäckning där detta saknas idag.

Våra förslag för trygghet och vård

- Utred möjligheten att införa ett stimulansbidrag för att utveckla räddningstjänsternas verksamheter. Inför om möjligt ett "Räddningsvärn" och nyttja fler tekniska trygghetslösningar där utryckningstiderna är långa. Inte minst i offentliga miljöer och på äldre- och trygghetsboenden.
- Öka möjligheten för regionerna att bedriva uppsökande vård och tandvård genom fler mobila enheter i glesbygdsmiljöer med långa resvägar.
- Använd digitala vårdbesök i större utsträckning i de fall patienten önskar och patientsäkerheten kan bibehållas.
- Det ska vara tryggt att bo kvar hemma så länge man själv vill, en fungerande hemtjänst ska vara självklar i hela landet.
- Polis och räddningstjänst ska finnas på rimligt avstånd i hela landet, dygnet runt.
- Vi vill öka stödet till Distriktsveterinärerna för att säkerställa att det finns tillgång till djursjukvård i hela landet.

Landsbygdens näringsliv bygger landet och skapar sysselsättning

En god tillgång på arbetstillfällen är förutsättningen för att samhällsservice och välfärd ska kunna upprätthållas. Därför för Sverigedemokraterna en företagsvänlig politik som syftar till att uppmuntra företagsamhet och entreprenörskap.

Här måste basindustrins, och då inte minst gruv- och skogsindustrins, betydelse för Sverige som en exportberoende industrination särskilt framhållas. Det samma kan sägas om den storskaliga fossilfria elproduktion som utgjort en förutsättning för den svenska industrins utveckling.

En annan viktig näring som har stor betydelse för lands- och glesbygd är besöksnäringen. Norrskensturism, skotersafari, båtliv, camping, jaktresor och destilleribesök är alla exempel på detta. Den inhemska turismen har potential att ytterligare stärkas samtidigt som vi ska bli bättre på att marknadsföra oss utomlands som besöksnation. Sveriges kulturhistoria kan också med fördel framhållas i marknadsföringen av landet som turistmål. Vi menar att den kulturhistoriska turismen är underutnyttjad.

Genom minskat regelkrångel, rimliga skatter, stöd till nyföretagare, minskat sjuklöneansvar, effektivare tillståndsprocesser genom att bland annat införa en samlad Miljötillståndsmyndighet. Genom ett stärkt skydd mot brottslighet mot företag skapar vi bättre förutsättningar för företagande i hela landet. Vår målbild är att näringsidkare i alla sektorer ska känna framtidstro.

Markanvändningskonflikter uppstår inte sällan då intressen står emot varandra. Det kan röra sig om riksintressen, markägarfrågor och olika natur- och miljöhänsyn som verkar begränsande. Det förekommer också att olika intresseorganisationer som motsätter sig vissa typer av näringar hindrar och stör eller överklagar tillståndsgiven verksamhet.

Inom vissa branscher som bedriver verksamhet i hela landet uppger man att landets länsstyrelser hanterar snarlika tillståndsärenden på allt för olika sätt. Vi har nu återinfört tjänstemannaansvaret och kommer fortsätta att arbeta för att all eventuell myndighetsaktivism motverkas och att den statliga styrningen förbättras.

Företag på landsbygd och glesbygd uppger ofta att de har kompetensförsörjningsproblem och medarbetarna har ofta lång resväg till sina arbetsplatser. Det är därför av stor vikt att infrastrukturen är välutbyggd, resekostnaderna rimliga och reseavdraget så utformat att det inte är olönsamt att arbeta.

Efter att gängen etablerat sig i förorter och storstäder har brottsligheten expanderat och vunnit fäste också i mindre städer och på landsbygden.

I takt med detta har brott mot företag på landsbygden ökat kraftigt. Storstädernas kriminella har börjat lokalisera delar av sin verksamhet såsom distribution och narkotikaframställning till mindre orter. Utländska stöldligor har tämligen riskfritt kunnat härja ute i mindre samhällen och det har blivit allt vanligare att bönder och jägare utsätts för hot och vandalism. Inte minst från militanta djurrättsaktivister. Det är oacceptabelt att aktivisternas aktioner inte lagförs i tillräcklig utsträckning.

Sverigedemokraterna varnade länge för utvecklingen men de som styrde var mer intresserade av Sverige bilden och av att godhetssignalera än att ta i tu med problemen. I den mån åtgärder genomfördes utgick dessa i allmänhet från brottslingars och gärningsmännens perspektiv.

Så är det emellertid inte längre. Sedan 2022 har med Sverigedemokraterna drivande kraft ett paradigmskifte ägt rum. Fokus är nu i stället på att, i hela landet, stödja, hjälpa och skydda de laglydiga medborgarna och de som utsatts för brott.

Vårt Sverige präglas av lag och ordning och brottslingar som döms till straff som återspeglar brottets allvarlighetsgrad.

Stärkt företagande:

- Följ upp förenklingsrådet- och implementeringsrådets agerande så att även företag på landsbygden får en lättare regelbörda.
- Verka för att våra myndigheter snarare understödjer företagen i att göra rätt än att övervaka och bestraffa de samma.
- Underlätta steget mot egenföretagande genom ett förstärkt starta eget-bidrag och införandet av ett starta eget-bidrag för yrkesverksamma.
- Lindra sjuklöneansvaret och därmed småföretagens risker med att anställa.
- Tillse att tillståndprocesser, inte minst kopplat till gruvindustrin, effektiviseras och blir mer förutsägbara utan att göra avkall på miljökraven.
- Se över de olika riksintressena och hur de ska viktas mot varandra.
- Stärk besöksnäringen genom lättnader i lagstiftning och turistfrämjande insatser.
- Begränsa möjligheten att överklaga tillståndsgivna verksamheter för de som inte är sakägare eller direkt berörda.
- Vidga och utveckla gårdsförsäljningen till att kunna omfatta fler producenter och med ett likvärdigt regelverk i hela landet.
- Stärk den polisiära närvaron i hela landet för att stävja att brottslighet riktad mot företag i landsbygd och glesbygd får fäste.
- Utred möjligheten att exploatera ej odlingsbar mark och etablera mer företagande, inte minst inom besöksnäringen, ovan odlingsgränsen.
- Se över rennäringslagen i grunden då dess utformning och tillämpning ger några få medborgare exklusiva rättigheter som hämmar annat mer lönsamt företagande i stora delar av landet.

Lag och ordning i hela Sverige

- Fortsätta att skärpa straffen för tillgreppsbrott och våldsbrott. Se till att livsstilskriminella och gängbrottslingar får mycket kännbara straff.
- Utöka den automatiserade gränsbevakningen med hjälp av så kallad ANPR (nummerplåtsigenkänning).
- Ta krafttag mot ekoterrorism. Militanta djurrättsaktivisters hot, vandalisering och våld mot svenska bönder, jägare och djuruppfödare måste bestraffas hårdare än idag.
- Stärka nödvärnsrätten för att göra det möjligt att försvara sig och sin egendom.
- Göra det enklare för postanställda att anmäla misstänkta försändelser. Inte minst då försäljningen av narkotika och andra illegala substanser i hög grad har flyttat till internet.
- Större hänsyn ska tas till regionala skillnader i klimat och verksamhetsmiljö vid upphandling och resurstilldelning av fordon och annan utrustning till de rättsvårdande myndigheterna.
- Frigör resurser hos polismyndigheten genom att identifiera och överföra arbetsuppgifter, exempelvis vapenlicensärenden, från dem till andra myndigheter.

